

MATOUŠ ČIHÁK

Zločiny z lidskosti

MATOUŠ ČIHÁK

ZLOČINY
Z LIDSKOSTI

Věnuji lidem, kteří se dopustili zločinu z lidskosti.

„Napsal jste tedy knihu. Jak se cítíte?“

„Provinile.“

„Představte nám ji prosím jednou větou.“

„Variace na téma zločinu z lidskosti.“

„Myslíte, že se bude lidem líbit?“

„Berte ji jako operační skalpel – ne každý ji uvítá.“

Zmixelé

Co trvá – trvá mlčky.
A sám to nedovedu.
Lásko, podej mi ruku,
pokusíme se tiše napodobit
jezera, hory, zemi...

Chůze po rozbitém skle

Matouš Čihák

ZMIZELÉ

Když se ona a on vroucně obejmou v kalné ranní mlze na opuštěné silnici kdesi za městem. Když naráz zavřou oči, jež vidí už pouze toho druhého, a když mlčky tisknou těla vši silou k sobě. Přežijí? Bude to opravdová láska? Ta, která je vypočítavým kruhem a vždy svede zamilované opět k sobě, ať míjejí nekonečné roky odloučení, ať je dělí země, moře, hory, ať všichni lidé jim nepřejí? Asi jako když si dva milenci v pražské kavárně nechají zahrát *Niagaru*, a jakmile poslední tóny doznějí, oba se zastřelí, protože rodiče jim brání v lásce.

Příběh však ještě nekončí. Za oceánem v té samé chvíli. Autor píšně přátelsky rozmlouvá s Hemingwayem při natáčení hollywoodského trháku. Shodují se, že není úspěšných spisovatelů – před jakýmsi světem možná, ale před sebou nikdy. Eluzivní vědomí umělce je totiž natolik depresivní, že nejlepší by snad bylo vše skoncovat. Ani jeden netuší, co se právě stalo, přestože vodní hladinu čerí neklidné vlny a z české dálky vane mrazivá bríza. Oba muži jsou navíc zaujatí další činností. Smějí se do objektivu fotoaparátu jako nevinní chlapci. Chtějí mít na sebe jednu zbytečnou nesmrtelnou památku. Zbystří jenom bělostný racek, který honosně sedí spisovateli na hřbetu ruky a vůbec si toho neváží!

Vyplašen vzdálenými výstřely otočí hlavu po větru, ale krom chechotavého smíchu se na víc nezmůže.

Mladá a hřející krev se pomalu vsákla do zadřené špíny na podlaze. Už nepění ani nepřetéká. Vychladla. Kdysi tak pronikavé výstřely jsou přehlušeny zběsilým tempem života, který nám neustále utíká. Nestačíme mu. Nikdy nestačíme, ale stále jej pronásledujeme. Až do chvíle, ve které se země zachvěje. To mrtvola dopadne na zem. Vše se sice zděšením a soustrastí na kratičký okamžik zastaví, ale později už nikoho nezajímá, komu zvoní hrana. Muž se jde mazlit s kamerou a Papa Hemingway hubuje Tracymu, že vypadá spíš jako bohatý starý herec než jako prostý rybář z Kuby.

Když se tedy on a ona či ona a on potkají a vroucně obejmou za neproniknutelné ranní mlhy. Tam někde za městem na opuštěné silnici, kde ukryjí hloubku svých láskyplných očí a kde mlčky tisknou svá chvějící se těla na znamení, že ona nedá jeho a on nedá ji. Přežijí? Bude to opravdová láska, nebo bláznovství?

DOPSÁNO V ROCE 2017 V PRAZE

Světla ženy

Já půjdu tam, kam všechna pokolení odešla,
a lesy budou dále v slunci snít
a vody dřímat v lesku bílých hvězd.

Z letopisů lásky

Julius Zeyer

SVĚTLO ŽENY

Vážený pane předsedo, vážení přísedící, stojím tu jako člověk, který zabil. Posuzujete mou vinu před společností, ale já jsem a navždy sobě budu skutečným soudcem. Dovolte mi na úvod obhajoby citát. Jakýsi spisovatel řekl, že existují dvě věci, o kterých stojí za to psát, a sice láska a vražda. Já tvrdím, že kvůli nim jsem měl žít.

Nedůvěřoval jsem nikdy lidem, a tak bylo pro mě velmi těžké někoho milovat. Ta esenciální a všeprostupující důvěra ve vztahu dvou milujících se lidí mi připadala jako zeď, kterou nikdy nezdolám. Všechny mé vztahy se tedy vyznačovaly jistou dávkou odtažitosti. Spoléhal jsem sám na sebe. Oddat se zcela někomu je pro mě nepředstavitelné, ale odmítám se kvůli tomu cítit provinile.

Patří-li tedy důvěra k lidským vlastnostem, potom nejsem a nikdy jsem nebyl člověkem. Pomineme-li dětství, které považuji za vrcholně ponižující, jelikož v něm postrádáme samostatnost. Nedůvěřoval jsem nikdy svému okolí, přátelům, rodičům a za celých deset let manželství jsem nedůvěřoval své ženě. Vždy jsem měl totiž na paměti, že cokoliv řeknu nebo udělám, může být použito proti mně.

Taťánu jsem poznal na univerzitě před šestnácti lety. Studovala historii umění. Nerozumím umění a nechápu, jak vůbec může mít

něco takového historii. Všechna ta abstraktní onanie s impresí, expresí, opěvovanou depresí a dalšími svinstvy mě prostě nechává chladným. Nevím, jestli jsem Táňu přitahoval já nebo pouze má jistá rezervovanost, ale začali jsme se stýkat. Víte, ženy snad skutečně přitahuje, když o ně muž nejeví zájem. Spali jsme spolu, ale já jí nedůvěřoval. Určitě se teď ptáte, jak jsem ji tedy mohl milovat? Jistěže jsem ji miloval. Taťána totiž přelezla zeď osamělosti, za kterou jsem stál. Miloval jsem ji bez důvěry, a proto jsem nežártil. Byl jsem smířený se skutečností, že mě může jednoho dne opustit a jít opět svou cestou. Měla na to právo jako kdokoliv jiný.

Hned po ukončení studií jsme se vzali. Taťána byla těhotná. Když se dítě za několik měsíců narodilo, nevěřil jsem, že je moje. Nemělo mé oči, můj nos – prostě mi nebylo vůbec podobné. A není to nakonec jedno? Když mi přinesli Žeňu ukázat, já jen pokrčil rameny. Jisté bylo, že je Taťány, a to mi stačilo.

Myslím, že má celoživotní nedůvěra měla pouze jednu kladnou stránku. Díky ní se mi dařilo v zaměstnání. Obchody, které jsem uzavíral, počítaly s jakýmkoliv podrazem, s nímž bych přišel o svůj vklad. Nikdy se tak nestalo, a přece jsem neměl potěšení ze své práce. Nicméně rodinu má profese dobře živila, takže se blíže nezajímala, co dělám.

Vypadali jsme v té době jako šťastná rodinka. Jedna z těch, která se usmívá z reklamy na instantní polévku. Bylo to nesnesitelné. Sousedí se nám snažili namluvit, jak jsme báječní a jaké máme štěstí, že můžeme bydlet zrovna v ulici, v níž žijí jen samí vyrovnaní a přátelští lidé bez jakýchkoliv problémů. Rozvedli se asi za půl roku.

On se odstěhoval, ona se začala kurvit. Ano, pane předsedo, jak říkáte: „Spouštět s kdekým.“

Léta ubíhala stereotypním proudem. Vše, co se nám přihodilo, stávalo se i jiným lidem. První Žeňovy krůčky, narozeniny, první školní den, první nevěry. Spal jsem s jinými ženami, to nepopírám, ale nijak to nesouviselo s tím, co se později stalo. Domnívám se, že je to jen logický důsledek soužití dvou lidí po delší čas. Každá nepřírozenost s sebou asi nese větší či menší utrpení.

Nevěrný jsem byl Taťáně několikrát. Žádnou z těch žen jsem ale nemiloval. Jednu jsem dokonce podezříval, že je prostitutka, protože za to chtěla platit. Ty další pouze vyžadovaly, abych jim občas zatáhnul nějaký kontraband. Tuším, že Táňa mi byla nevěrná dvakrát. Neseznámila mě ale s žádným ze svých milenců. Tvrdila, že ani jeden nestojí za to, pozvat ho k nám na večeři. Víte, pane předsedo, i kdyby mě podváděla každý den s někým jiným, mužem či ženou, bylo by mi to jedno. Věřte mi! Tím chci naznačit, že žárlivost rozhodně neměla vliv na mé odhodlání k činu.

Dnes se mi vše, s odstupem času, zdá poněkud fádní. Vztah mezi mnou a Taťánou byl ryze partnerský. Dokázali jsme dělat věci společně, aniž bychom si překáželi nebo lezli na nervy. Nemohu říct s jistotou, že bychom spolu zůstali do konce života i bez té nešťastné události, ale vše tomu nasvědčovalo. Povím vám k tomu ještě, že než jsem Taťánu poznal, tak mi nic nechybělo. Ano, o tom jsem přesvědčený. Táňa však vnesla do mého života, abych tak řekl, oslňující světlo ženy. Byl jsem i nadále šťastný, ale jinak. Jak už jsem se zmínil, nedůvěřoval jsem jí. Přesto mě, myslím, hluboce milovala

a odpustila mi i tento nedostatek. Netrpím dnes výčitkami, že bych ji snad miloval málo. Ne, to odmítám! Na víc nebo míň se v lásce nehraje. Co svět světem stojí, je jen jeden způsob, jak můžete milovat ženu. Jenom jednou milovat a jenom jednou zabít.

Taťána toho záříjového rána vezla syna do školy. K nehodě došlo kousek od domova. V téměř dvou set kilometrové rychlosti vrazil do jejího auta opilý muž, který si navíc před jízdou šlehl svou každodenní dávku přejódovaného pika, aby byl vykroucený až na půdu. V téhle zemi nic neobvyklého, v pivu a pervitinu jsme přece jedničky. Žeňa na místě zemřel. Taťánu převezli do nemocnice. Doktoři mi řekli, že zůstává v umělém spánku a nedoufají v uzdravení. Po roce jsem si troufl vzít ženu domů a starat se o ni. Nestárla, byla stejná jako toho osudného rána, kdy ještě ležela nahá v posteli. Víte, nebylo lehké každý den vstávat, odcházet do práce a vracet se k ní s myšlenkou, jestli bude žít i zítra. Každou noc jsem u ní proseděl nějaký čas. Světlo ženy se však už z mého života vytratilo. Vyhaslo toho černého rána na silnici.

Jednoho dne jsem se probudil, mnul si oči, ale už jsem ani nevěděl, proč jsem se probudil. Stáří, řeknete si, jenomže nikdo, včetně vás samotných, tomu neuvěří. Víte, já jsem neměl víru v lidi, v život a vše, co jsem dělal, ale věřil jsem, že laskavá smrt existuje a Táňa si ji zaslouží. Odpojil jsem ji pomalu od přístrojů. Možná jsem ještě do poslední chvíle doufal, že se stane zázrak, ale zemřela. Byl její čas. Nezemřela ve mně, pouze pro tento svět už nežije. Jak se mám obhajovat? Vždyť já ji zabil!

Odmítl jsem advokáta, protože si nedokážu představit, že bych mu měl nějakou zlomyslnou souhrou okolností platit za vysvobození vraha. Čekám jediný možný rozsudek. Zním totiž dobře svou vinu a trest. Provedl jsem čin chladnokrevně, snad jako bych ani nevěřil tomu, co má přijít. Pozoroval jsem Táňu do posledního okamžiku. Víte, pro vás zemřela až toho dne, ale já tehdy zabil jenom bezvládné tělo. Světlo ženy zhaslo už dávno předtím. Co mohu říci na svou obhajobu? Nic. Jsem vrah a mým trestem je, že sám žiju.

DOPSÁNO V ROCE 2010 V HRÁDKU NAD NISOU

Imago

